ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 14 июл, жума № 117 (2166)

Ушбу сонда:

2 ИЛМ ВА МАДАНИЯТ МАРКАЗИ
3 МАКТАБГА, МАШИНАДА
4 АДОЛАТДАН МУНАВВАР МАСКАН

Ёзги соғломлаштириш

Бугун сўлим оромгоҳлар қўйнида болажонларнинг шодон кулгулари янграмоқда. Чунки мавсумга пухта ҳозирлик кўришда ҳокимликлар, касаба уюшма ташкилотлари, ҳомийлар томонидан бир қанча амалий ишлар қилинган.

МАРОҚЛИ ДАМ ОЛИШМОҚДА

Айни вақтда «Келажак» болалар оромгоҳи ҳар қачонгидан гавжум. Маскан Чотқол тоғ тизмасининг Тошкент вилояти Бўстонлиқ туманидаги «Ҳожикент» қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудининг хушманзара табиат қўйнида жойлашган. Кираверишдан йўллар асфальтланган. Йўл четларига экилган хушбўй гуллар очилиб, ўзгача манзара кашф этган. Мавсум арафасида оромгоҳ жорий таъмирдан чиқарилди. Янги жиҳоз ва ускуналар билан таъминланиб, бинолар қайта таъмирланди. Шунингдек, қўшимча ювиниш ва ётоқхоналар қурилиб, ишга туширилган. Маънавият ва маърифат хонаси, кутубхона ташкил қилинган. Унда 650 га яқин бадиий адабиётлар мавжуд.

Бу ерда ҳар босқичда 300 нафардан ошиқ ўқувчилар дам олдирилиши режалаштирилган бўлиб, айни дамда меҳнаткашларнинг 320 нафар фарзандлари ҳордиқ чиқаришмоқда. Дам олувчиларнинг аксари пахта тозалаш корхонаси ишловчиларининг фарзандларидир. Улар имтиёзли равишда дам олдирилмоқда. Болаларнинг таътил кунлари мароқли ўтиши учун барча шарт-шароитлар яратиб берилганини бир қарашда билиш мумкин. Стадион, спорт майдончаси, сузиш ҳавзаси ва стол тенниси мавжуд бўлиб, ўқувчиларнинг кўнгилли ҳордиқ чиқаришларига хизмат қилаяпти. Эътиборли жиҳати шундаки, санитария-гигиена талабларига жавоб берадиган 300 ўринли ошхонада олти маҳал овқатланиш ташкил қилинган.

—Болаларни гуруҳларга бўлиб, спорт тўгаракларига жалб этганмиз, — дейди оромгоҳ жисмоний тарбия йўриқчиси Алфия Сулейманова. — Уларнинг хоҳлаган спорт тури билан шуғулланиши учун шароитлар етарли. Кам таъминланган оила фарзандларига спорт кийимлари ва пойафзал олиб берилди.

— Оромгоҳни вилоят «Пахтасаноат» акциядорлик бирлашмаси оталиғига олган, — суҳбатни давом эттиради оромгоҳ раҳбари Саида Абдураҳмонова. — Улар ҳомийлигида йўлланмалар юз фоиз бепул берилмоқда. Озиқ-овқат харажатлари ҳомийлар маблағи ҳисобидан қопланаяпти. Бу ерда болажонларнинг дам олиши мазмунли ўтиши учун кулолчилик, япон миллий ҳунармандчилиги аригами, театр студияси, моҳир қўллар, миллий рақс, тасвирий санъат тўгараклари ҳам ташкил қилинган.

— Мен оромгоҳга шунчалик ўрганиб қолдимки, — дейди Янгибозорлик 34-мактаб 6-синф ўқувчиси Шерзод Ҳайдалиев. — Азалдан шахмат-шашкага қизиқардим. Бу ерга келиб малакам яна ҳам ошди. Моҳир қўллар, кулолчилик каби тўгаракларда ҳам қатнашяпман. Ўз фарзандларини кўриб кетиш ниятида келган ота-оналардан оромгоҳ шароити ҳақида фикрини билмоқчи бўлдик.

— Бўкаданмиз. Оромгоҳда ўғил-қизларимиз мароқли дам олишди. Уларни меҳр билан тарбиялаган етакчи опаларига ва шундай шароитлар яратган ҳомийларга ҳамма ота-оналар номидан миннатдорчилик билдирамиз, - дея таъкидлашди М,Нортожиев, Ғ.Нортожиева, Қ.Эрматов ва Г.Эрматова.

Лекин ютуқ бор жойда камчиликлар ҳам бўлиши табиий. Масалан, стадионга чим ёткизилиши, ҳар хил ўйин ва тадбирлар ўтказиладиган майдончага асфальт ёткизилиши лозим. Маънавият ва маърифат хонаси ҳамда кутубхона тор. Булар яна ҳам бойитилса яхши бўларди. У болалар адабиёти билан таъминланган, бироқ улар учун газета ва журналлар мавжуд эмас. Агар шу масалалар ҳал қилинса, мақсадга мувофиқ бўларди.

Шу ҳудудда жойлашган яна бир маскан «Зангори Олов» оромгоҳи ҳақида қисқача тўхталсак. Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, ушбу оромгоҳда фаолият кўрсатаётган жонкуяр инсонларнинг спортни оммалаштириш, соғломлаштириш, касбга йўналтириш, умуман, мавсумни мароқли ўтказиш учун бир қатор кўнгилочар тадбирлар режалаштирилган. Оромгоҳ манзарага бой бўлган, атроф-муҳити гуллар, манзарали дарахтлар билан қопланган, қиру адирлар, салобатли тоғ бағрида жойлашган.

— Ўғил-қизларимиз кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун жорий йилда оромгоҳимизда бир қанча ишлар амалга оширилди. Бинолар таъмирланди, ётоқхоналар янги жиҳоз билан таъминланди. Хусусан, озиқ-овқат таъминоти яхши йўлга қўйилган. Бундай юмушларни ҳомийимиз «Тошшаҳаргаз» ўз зиммасига олган, — дейди оромгоҳ раҳбари Йўлдошвой Холметов.

Бу ерда меҳрибон, фидойи етакчи-тарбиячилар дам олувчиларни ўз фарзандларидек кўриб, самимий муносабатда бўлаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Оромгоҳда спартакиада, тўгараклар, адабий кечалар уюштирилиб, болалар ўз маҳоратини оширишмоқда. Тиббиёт хонасида барча дори-дармонлар бор. Соғломлаштириш бўлими УФО, УВЧ, Лампа Солюкс билан жиҳозланган. Маънавият ва маърифат хонаси ташкил қилинган. Кутубхона фондида 3 мингта китоб бўлиб, шундан 2700 донаси болалар адабиёти билан бойитилган.

Юнусали ОЧИЛДИЕВ,
«Ишонч» мухбири

Икром ҲАСАНОВ
олган суратлар

Суд-ҳуқуқ ислоҳотлари

ҚОНУН ИЖОДКОРЛИГИ — МАСЪУЛИЯТЛИ ЖАРАЁН

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси ўринбосари Собиржон Жабборов билан суҳбат

— Мамлакатимиз раҳбари Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги «Бизнинг бош мақсадимиз — жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир» номли маърузасида мамлакатимиз тараққиётининг устувор йўналишлари ва стратегик вазифаларини белгилаб берар экан, суд-ҳуқуқ соҳасида олиб борилаётган ислоҳотларнинг янги босқичида нималарга эътибор қаратилиши лозимлигига атрофлича тўхталиб ўтган эди. Шу маънода, суҳбатимизни суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислоҳотлар кўлами, амалга оширилаётган ишлар, бу йўналишда учраётган муаммолар ҳақидаги фикрларингиздан бошласак.

— Бажонидил. Ўзингизга маълум, ўтган йиллар мобайнида мамлакатимизда ҳуқуқий давлатни шакллантиришнинг муҳим таркибий қисми бўлган суд-ҳуқуқ тизими қурилишининг мутлақо янги Концепцияси амалда жорий этилди. Судларнинг жиноий, фуқаролик ва хўжалик ишлари бўйича ихтисослашуви амалга оширилди. Қонунчиликка биноан суд ишларини апелляция ва кассация тарзида кўриб чиқиш институтлари иш бошлади, тергов-суриштирув ва кишиларни ҳибсда сақлаш муддатлари сезиларли даражада қисқартирилди, ишларни судларда кўриб чиқишнинг қатъий муддатлари белгиланди.

Сўнгги йилларда қабул қилинган «Жиноий жазоларнинг либераллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг Жиноят, Жиноят-процессуал кодексларига ҳамда Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунига, «Судлар тўғрисида»ги, «Прокуратура тўғрисида»ги қонунларга ва бошқа бир қатор қонун ҳужжатларига мувофиқ жиноятларнинг таснифланиши ўзгартирилди.

Ўта оғир жиноятлар жумласига киритилган жиноятлар рўйхати камайтирилди, содир этилган жиноятлар учун озодликдан маҳрум этиш билан боғлиқ бўлмаган муқобил жазо турлари, ярашув институти жорий этилди. Жиноий жазолар тизимини либераллаштиришга қаратилган бошқа бир қанча дастурий чора-тадбирлар қабул қилинди.

Жиноятга оид сиёсатдаги бундай ўзгаришлар мамлакатда ижтимоий-сиёсий, криминоген вазиятга ижобий таъсирини кўрсатмоқда.

Шунингдек, сўнгги йилларда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари фаолиятида қонунийликни таъминлаш, инсон ҳуқуқларини самарали ҳимоя қилишнинг энг муҳим кафолати сифатида суд ҳокимияти тизимини мустаҳкамлаш, судларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, уларнинг демократик давлат ва фуқаролик жамиятини барпо этишдаги ролини ошириш борасида муҳим ишлар қилинди.

Суд процессида айблов билан ҳимоянинг ҳуқуқий жиҳатдан тенглиги, уларнинг тортишув принципини таъминлайдиган ҳуқуқий механизмлар яратилди.

Суд қарорларини ижро этиш бўйича етарлича ваколатларга эга бўлган департамент фаолият кўрсатмоқда. Бу эса судларнинг айрим вазифалардан озод этилишига замин яратди.

Жиноят кодексида мулкни мусодара қилиш жазо чорасининг бекор қилиниши, судьяларни сайлаш, тайинлаш ва ваколатини тугатиш тартибининг такомиллаштирилиши борасида қилинган ишлар ҳам суд-ҳуқуқ ислоҳотларининг муҳим босқичлари-дандир.

Шу билан бирга, ҳали ечимини кутаётган муаммолар ҳам йўқ эмас. Жумладан, судларнинг ҳақиқий мустақиллиги ва эркинлигини таъминлаш билан боғлиқ масала. Чунки якка ҳокимиятчилик тузумидан халос бўлиб, янги барпо этилаётган ҳуқуқий демократик давлатда суд тизимининг ислоҳ этилиши ва шаклланиши суд ва прокуратура муносабатлари билан боғлиқ масалани ҳам четлаб ўтмайди.

Қонунчиликни, ҳуқуқни қўллаш амалиётини либераллаштириш бўйича юқоридаги чора-тадбирларнинг амалга оширилиши судгача тергов, одил судловнинг тезкорлиги ва сифати ошишини, суд процесси иштирокчилари ҳуқуқларига риоя этилишининг процессуал кафолатлари кенгайишини таъминлади.

— Одил судловни амалга оширишда жамоатчилик иштирокини таъминлаш энг муҳим омиллардан бири сифатида қаралмоқда. Билишимизча, бу борада бизда асосан халқ маслаҳатчилари кўмагидан фойдаланилади. Айтинг-чи, улар фаолиятининг қандай ҳуқуқий асослари мавжуд?

— Қонунчилигимиз, сиз айтгандек, одил судловни амалга оширишда халқ маслаҳатчиларининг иштирокини кўзда тутади. Жумладан, «Судлар тўғрисида»ги қонунда халқ маслаҳатчиларига қўйиладиган талаблар, бундай маслаҳатчиларни шакллантириш тартиблари, Жиноят-процессуал кодексида эса халқ маслаҳатчиларининг суд жараёнидаги ўрни, уларнинг ҳуқуқ ва бурчлари, «Судларнинг малака ҳайъатлари тўғрисида»ги Низомда эса халқ маслаҳатчиларини сайлаш тартиби ёритилган.

Таъкидлаш жоизки, одил судловни амалга оширишда жамоатчилик иштирокининг амалий ифодаси бўлган халқ маслаҳатчилари институтининг алоҳида ўрни бор. Судлов жараёнида халқнинг бой тажрибаси, адолат ва соғлом фикрга асосланиш мезонларига таяниш айнан халқ маслаҳатчилари иштироки орқали таъминланади. Одатда халқ маслаҳатчилигига дунёқараши шаклланган, ишчанлик ва ахлоқий фазилатлари билан жамоа ўртасида обрў қозонган фуқароларимиз сайланишини ҳисобга оладиган бўлсак, уларнинг ҳаётий тажрибаси, халқнинг вакили сифатида жамият манфаатларини ифода этиши одил судлов ишига ўзгача мазмун бахш этади.

Яқинда қўмитамиз ташаббуси билан ўтказилган «Одил судловни амалга оширишда халқ маслаҳатчилари институтини ривожлантириш» мавзусига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда одил судловни амалга оширишда жамоатчилик иштирокининг ифодаси бўлган халқ маслаҳатчилари институтининг алоҳида ўрни борлиги таъкидланиши билан бирга, улар фаолиятининг ҳуқуқий асосларини такомиллаштириш зарурлиги ҳамда уларни суд жараёнларига жалб қилишда учраётган муаммолар хусусида ҳам фикрлар билдирилди.

Жумладан, бугунги кунда халқ маслаҳатчиларининг сайлови фуқароларнинг яшаш, иш жойларида, ҳарбий қисмларда ўтказилади. Бозор иқтисодиёти шароитида корхоналарнинг ташкилий тузилиши, уларнинг мулк шакллари ўзгариб турганлиги, ҳатто бугун халқ маслаҳатчилари сайловини ўтказган корхона эртага тугатилиб кетиши мумкинлиги айрим муаммоларни келтириб чиқаради.

Аҳоли яшаш жойларида халқ маслаҳатчиларини сайлаш масаласи ҳам алоҳида ёндашувни талаб этади. Бугунги кунда фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, маҳаллаларнинг роли ошиб бораётганлиги боис халқ маслаҳатчиларининг яшаш жойларидан сайланиши бир қараганда тўғрига ўхшаб кўринади. Бироқ халқ маслаҳатчиси этиб сайланган киши баъзан иш жойида берилган ижобий тавсифда яшаш жойида берилганига нисбатдан таърифланган даражада бўлмаслиги мумкин.

Халқ маслаҳатчиларининг одил судловдаги иштирокининг яна бир муҳим жиҳати хусусида айтиб ўтиш лозим. Суд мажлисида иштирок этган суд маслаҳатчисининг энг аввало ҳуқуқий маданияти ошади ҳамда яшаш ва иш жойида оммавий профилактика ишларида ҳисса қўшади.

Шу боис, қўмита томонидан экспертлар, олимлар, тегишли соҳа мутахассислари билан ҳамкорликда «Жиноят ишлари бўйича умумий юрисдикция судларининг халқ маслаҳатчилари тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг дастлабки варианти ишлаб чиқилиб, тегишли вазирликлар, ташкилотларга фикр-мулоҳаза ва таклифлар киритиш учун юборилди.

— Суҳбатимиз ўз-ўзидан ҳуқуқий маданиятга бориб тақалаяпти. Бундан бир неча йил олдин, аниқроғи, 1997 йилнинг 29 августида Олий Мажлис қарори билан «Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Миллий дастури» тасдиқланган эди. Агар шу даврдаги фуқарони бугунги кун билан таққослайдиган бўлсак, ер билан осмонча фарқ бор, албатта. Қолаверса, суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислоҳотларнинг муваффақияти, қабул қилинаётган қонунларнинг ижроси ҳам бевосита халқнинг ҳуқуқий онги ва маданиятига боғлиқ.

— Жамиятдаги ҳуқуқий маданият — бу инсон цивилизациясининг ажралмас қисми бўлган умумий маданиятнинг муҳим бир бўғинидир. Ҳуқуқий маданият юксак бўлган жамиятда қонун устуворлигини таъминлаш ҳам, унинг ижросини жамоатчилик томонидан назорат қилиш ҳам, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликларини амалда татбиқ этиш ҳам бир мунча осон кечишини ривожланган давлатлар тажрибаси кўрсатиб турибди.

Тўғри таъкидладингиз, бугунги фуқаро бундан ўн беш йил олдинги фуқародан ҳар жиҳатдан кескин фарқ қилади. Масалан, халқимизнинг мамлакатимизда илк бор ўтказилган икки палатали парламент сайловларидаги иштирокини олайлик. Сайловлар чоғида сайловчилар ўзларининг сиёсий ва фуқаролик савияси етуклигини, ўз ҳаёти ва келажагини умумэътироф этилган демократик қадриятлар асосида қуришга қодир эканликларини намоён этишди. Халқимиз бу жараёнга мамлакатимизнинг эртанги кунига дахлдор бўлган энг муҳим масала сифатида ёндошиб, ўз тақдирига таъсир кўрсатадиган сиёсий жараён сифатида қаради. Бу жуда катта аҳамиятга эга.

Қўмита томонидан фуқароларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, мамлакатимизда олиб борилаётган суд-ҳуқуқ соҳасидаги ислоҳотларни аҳоли кенг қатламига етказиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жойларда ўтказилаётган юзма-юз мулоқотлар, учрашувлар, давра суҳбатлари, семинарлар ана шу мақсадларимизни рўёбга чиқаришда муҳим омил бўлиб хизмат қилаётир. Жорий йилнинг апрел ойида Қўқон шаҳрида ўтказилган «Ҳуқуқий маданиятни юксалтиришда қонун ижодкорлигининг ўрни» мавзуидаги семинар ҳам ана шу йўналишдаги тадбирларимиздан биридир. Айниқса, оммавий ахборот воситалари билан ҳамкорлик яхши йўлга қўйилган.

Яна бир оддий ҳақиқат бор. Яъни, фуқаролар қонундан қўрқиб эмас, балки уни ҳурмат қилишга ўрганганидагина амалдаги қонунлар том маънода юридик кучга эга бўлади. Чунки қонундан қўрққан инсон уни бузмайди, лекин қонунни доимий равишда четлаб ўтишга ҳаракат қилади. Қонунни ҳурмат қилган фуқаро эса, уни четлаб ўтишдан ўзини тияди. Қолаверса, қонунлар шундай яратилиши керакки, одамлар уни четлаб ўтишдан эмас, балки қонун доирасида иш юритишдан манфаатдор бўлишсин. Бу оддий ҳаёт ҳақиқатини, айниқса, биз, қонун ижодкорлари биринчи навбатда ёдда тутмоғимиз лозим.

— Шу ўринда мамлакатимиз Президентининг яқинда матбуотда эълон қилинган «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор қилиниши муносабати билан қабул қилиниши лозим бўлган қонунлар, норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармойиши ҳақидаги фикрингизни ҳам билмоқчи эдик.

— Президентимизнинг ушбу фармойишининг асосий вазифаси ўлим жазосини жиноий жазолар тизимидан чиқариб ташлаш билан боғлиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни тайёрлаш борасидаги ишларни жадаллаштиришдан, уни амалга оширишнинг якунловчи босқичида ташкилий ишларни кучайтиришдан иборатдир.

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси томонидан «Ўлим жазосининг бекор қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ҳамда «Қамоққа олишга санкция бериш ҳуқуқи судларга ўтказилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги лойиҳалар устида иш олиб борилмоқда.

Ўлим жазосини бекор қилиш билан боғлиқ баъзи ташкилий масалалар билан бирга, фуқароларни бу масалага шахсан тайёрлаш ҳам талаб этилади. Чунки айбланувчига нисбатан жабрланувчининг оила аъзолари қанчалик нафрат туйғуси билан муносабатда бўлишини ва жиноят содир этган шахсга суд залининг ўзида ўлим жазоси берилишини талаб қиладиганлар ҳам ўзини албатта ҳақ деб билиши бор гап. Шу боис, бу борада аҳоли ўртасида тушунтириш ва тарғибот ишларини олиб бориш муҳим аҳамиятга эга.

Фармойишда кўрсатилганидек, ҳозирги вақтгача билдирилган таклифларни тартибга солиш ва умумлаштириш зарур ҳамда уларнинг негизида ўлим жазосини бекор қилиш тўғрисидаги фармон қоидаларининг амалга оширилишини таъминлайдиган қонунлар ва бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тайёрлаш жадвалини ишлаб чиқиш ва мазкур ҳужжатларни Олий Мажлис Қонунчилик палатасига тақдим этиш лозим. Бу масъулиятли ишга ҳар бир депутат, сиёсий партияларнинг фракциялари ҳам жиддий ёндошиши ва фаол иштирок этиши талаб этилади.

Хулоса қилиб айтганда, суд-ҳуқуқ соҳасида олиб борилаётган бу каби ислоҳотлар фақат судлар ва ҳуқуқни муҳофаза этувчи органларнинг фаолиятигагина тааллуқли иш эмас. Мамлакатимизда олиб борилаётган кенг ислоҳотлар жараёнини Ватан, миллат, қолаверса, ҳар биримизнинг тақдиримизга боғлиқ бўлган ҳаётий зарурат сифатида қабул қилмоғимиз шарт.

Жаҳонгир ШАРОФБОЕВ,
«Ишонч» мухбири

КАСАБА УЮШМАЛАРИ мустақилликнинг ўн бешинчи йилида

Бозор иқтисодиёти касаба уюшмалари иш услубига ҳам тузатишлар киритди. Бугунги кунда меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масаласи ижтимоий шерикчилик асосида, яъни жамоа келишувлари ва шартномаларини тузиш орқали ўз ечимини топмоқда.

ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЧИЛИК

ҳам мажбурият, ҳам масъулият юклайди

Ижтимоий шерикчиликни ривожлантириш мақсадида 2004 йили Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, Савдо-саноат палатасининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси билан меҳнат, ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича ҳудудий келишуви қабул қилиниб, 2005 йили қўшимча ва ўзгартиришлар билан қайта имзоланди. Унда республика бўйича меҳнат, ижтимоий-иқтисодий масалалар, ҳуқуқ ва меҳнатни муҳофаза қилишга оид мажбуриятлар киритилишига эришилди.

Бундан ташқари, республика бўйича 13 та туманда 18 ҳудудий тармоқ келишувлари қабул қилинган. Ижтимоий шерикчиликнинг асосий механизми бўлган жамоа шартномасини қабул қилишга нафақат касаба уюшмаси, айниқса, иш берувчиларнинг ҳам қизиқиши кундан кунга ортиб бормоқда.

Жорий йилда ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш бўлими мутахассислари томонидан мазкур ҳужжатларни қабул қилиш жараёнида қатор тармоқ касаба уюшма фаоллари билан семинарлар ўтказилди. Республика корхоналарида касаба уюшма фаоллари иштирокида «Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфатларини ҳимоя қилишда жамоа шартномаларининг тутган ўрни» мавзусида теле кўрсатувлар уюштирилди.

2-3 бетлар

ҲАКАМЛАР НОМИ МАЪЛУМ

Футбол бўйича Осиё чемпионатининг саралаш баҳсларида иштирок этаётган Ўзбекистон терма жамоаси вакиллари 16 август куни навбатдаги учрашувда Гонгконг терма жамоасига қарши майдонга тушади. Осиё футбол конфедерацияси ушбу ўйинни бошқаришни қувайтлик ҳакамлар бригадасига топширди. Бош ҳакам этиб Шаъбон Карсен тайинланди. Унга Мурод Ёсир Аҳмад, Юсуф Ал-Хоббоз ҳамда Носир Ал-Эназирлар ёрдам беради.

Хабарингиз бор, футболчиларимиз биринчи турда Қатар вакилларига 1:2 ҳисобида имкониятни бой берган бўлса, кейинги турда ўз майдонида Бангладеш терма жамоаси вакиллари дарвозасига бешта жавобсиз тўп киритганди.

А. ЮНУСОВ

Ислом КАРИМОВ:
Қорақалпоқ халқининг оғир табиий шароитда ҳам ўз юртига содиқ бўлиб, шу заминни севиб-ардоқлаб келаётгани, қийинчиликларга мардона чидаб ҳаёт кечираётгани, астойдил меҳнат қилаётгани — чинакам қаҳрамонлик, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ

Қорақалпоғистон

(Боши 1-бетда)

ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЧИЛИК

мажбурият ва масъулият юклайди

Ўтган йили қабул қилинган жамоа шартномалари орқали 2 ёшдан 3 ёшгача фарзандлари бор 578 нафар онага 6870,4 минг сўм тўланиб, ишловчи 179 аёлнинг туғишгача ва туғишдан кейинги ҳақ тўланадиган таътил кунлари узайтирилди ва улар учун 3309,6 минг сўм, кам таъминланган, кўп болали оилалар, ногиронлар, байналмилалчи жангчилар, иккинчи жаҳон уруши иштирокчиларига кўрсатилган тиббий хизмат ва дори-дармонлар учун 12495,7 минг сўм маблағ сарфланди.

Ёқилғи-энергетика, геология ва кимё саноати тармоғи корхоналарида жамоа шартномалари орқали ҳар бир ходимга ўртача 807,7 минг сўм, алоқа тармоғи бўйича 336,2 минг сўм, айрим газ ва нефт корхоналаридаги ходимларга сарфланган маблағ миқдори уларнинг ҳар бирига нисбатан 918,0 минг сўмни ташкил этади.

Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшмалари ташкилотлари Бирлашмаси томонидан иш ҳақидан қарздорликни бартараф этиш мақсадида қатор ишлар амалга оширилмоқда. Мазкур масала ўтган даврда касаба уюшма қўмиталари мажлисларида, Раёсат йиғилишларида кўриб чиқилиб, иш берувчиларга 14, ҳокимиятларга 16, судларга 7, прокуратура органларига 12 маротаба мурожаат қилинди ва 15,5 миллион сўм иш ҳақидан қарздорлик ундириб берилди. Йил охирига келиб иш ҳақидан қарздорлик 1045,7 миллион сўмни ташкил этди. Яъни бу кўрсаткич деярли 50 фоизга камайди.

Қорақалпоғистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан Бирлашмамиз ўртасида қўшма қарор қабул қилинган бўлиб, 2006-2010 йилга мўлжалланган янги тадбирлар дастури режалаштирилмоқда. Ташкилотимиз томонидан ҳар йили Республика «Бандлик» дастурига таклиф ва тавсиялар киритиб келинмоқда. Хусусан, ўтган йил якуни бўйича жамоа шартномалари орқали 4773 киши қайта ўқитилди ва малакасини ўзгартирди, жамоа шартномаларига меҳнат муҳофазаси бўйича киритилган 6142 та мажбуриятнинг бажарилиши назоратга олиниб, ушбу мақсадларга 862,7 миллион сўм маблағ сарфланди. Меҳнат муҳофазаси бўйича алоқа, ёқилғи-энергетика ва автотранспорт тармоғи касаба уюшмалари ва бошланғич ташкилотлари томонидан қатор ишлар амалга оширилиб, уларда ҳар бир ходимга меҳнат муҳофазаси бўйича сарфланган маблағ миқдори 7 мингдан 11 минггача сўмни ташкил этади. 2005-2006 йиллар давомида бўлимнинг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича мутахассиси саъй-ҳаракати билан меҳнат вазифасини бажараётганда соғлиғига зарар етган 38 нафар ходим ва боқувчисидан ажралган айрим оилалар товон пулини олдилар.

2005 йил давомида Қорақалпоғистон бўйича фуқаролардан 92 та ёзма ва 268 та оғзаки мурожаат келиб тушди. Шундан аёллар ва ёшлар ҳуқуқини ҳимоя қилишга оид 16, ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар, ходимнинг соғлиғига етказилган зарарни ундиришга оид 24 ва бошқа масалалар бўйича аризалар ўз вақтида кўриб чиқилди ва ижобий ҳал қилинди. Оғзаки мурожаат қилганларга тегишли ёрдам ва маслаҳатлар бериб борилди.

Соғиндиқ НИЕТУЛЛАЕВ,
Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшмалари ташкилотлари Бирлашмаси раиси

Дил сўзи

АСРИЙ ОРЗУЛАРИМИЗ УШАЛДИ

энди бизни нурли манзиллар кутмоқда

Давлатимизнинг мустақил деб эълон қилиниши республикамизда истиқомат қилаётган барча миллат фуқаролари учун Аллоҳнинг юксак марҳамати бўлди. Сабаби, авлод-аждодларимизнинг асрий орзусига урушларсиз, йўқотишларсиз тинч йўл билан эришдик. Оламшумул ва тарихий аҳамиятга молик ушбу воқеа авваламбор Юртбошимиз олиб борган оқилона сиёсатининг маҳсули эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш зарур. Бу кун шуниси билан ҳам улуғки, ҳар бир инсон миллати, тили, ижтимоий келиб чиқишидан қатъи назар, унинг барча моддий маънавий ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари, шаъни, қадр-қиммати олий қадрият даражасига кўтарилди. Давлатимиз томонидан олиб борилаётган сиёсат замирида асосан фуқароларнинг ҳаётини фаровон, турмуш тарзини юксак даражага кўтариш мақсадлари кўзланганлиги ҳам шундандир. Зеро, ҳар қандай ҳуқуқий давлатнинг кўринишларини айнан шу омиллар белгилаб беради.

Бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида ўзига хос қийинчиликлар ҳам юз бериши, бу табиий ҳол. Сабаби биз барпо этаётган жамият янгича фикрлашни, янгича шарт-шароитларга мослашиб ишлашни талаб этади. Тараққиётга эришганимиз сайин муаммолар ҳам биринкетин ечимини топади. Кези келганда фикрлаш доирамиз кенгайиб, тажриба заҳираларимиз ортиб бораётганини таъкидлашни истардим. Бугунги куннинг кишилари бундан 10-15 йил илгаригиларидан тубдан фарқ қилади. Давр руҳини ўз вақтида англаб, имкониятлардан унумли фойдалана олаётган шахслар бугун катта мактаб вазифасини ўтаётир. Энг муҳими, тўғри ва истиқболли йўлга тушиб олдик. Бу ёғида бизни нурли манзиллар кутмоқда.

Тўлепберген ҚАЙИПБЕРГЕНОВ,
Ўзбекистон Қаҳрамони

Пири бадавлатларимиз

Инсон ўз тақдирини феъл-атвори билан яратаркан, — дейди 103 ёшни қаршилаган Отажон Каримов. Ўтган умрим давомидаги даврларни бир-бирига қиёслаб, эрк-эътиқодимиз ўз ихтиёримизга берилган ушбу ёруғ кунларни кўриш насиб этганидан яратганга беадад шукроналар айтаман.

ҚАНОАТДА ҲИКМАТ КЎП

Отажон Каримовни Тўрткўл ва Элликқалъа туманларида танимайдиган киши йўқ ҳисоби. У киши агар таъбир жоиз бўлса, Гиннес китобидан жой олгулик умрни бошдан кечирган. Юзлаб шогирдларга устозлик қилган, ўн минглаб ўқувчиларга сабоқ берган. 1949 йилда пенсияга чиқишига қарамай 2003 йилга қадар мактабда узлуксиз ишни давом этириб келди.

Отажон Каримов таълим-тарбия берган ўқувчилар касбига фидойилиги, ҳақгўйлиги ва ҳалоллиги билан алоҳида ажралиб туради. Сабаби, Отажон бобо мактаб дастурини чуқур эгаллашда ўқитувчига ҳам, ўқувчига ҳам бирдай зарур бўлган сифатлар айнан шулар эканлигини чуқур сингдирган.

Истиқлол йилларида устоз-ўқитувчининг фидокорона меҳнати инобатга олиниб, «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи», «Шуҳрат» медали билан муносиб тақдирланди.

Айни чоғда уч нафар фарзанд, 21 невара, 90 нафардан ошиқ чевара ва эвараларнинг суюкли бобоси — Отажон Каримов Элликқалъа туманининг Сарабий қишлоғида умргузаронлик қилиб келмоқда. Фарзандларининг аксарияти ота касбини давом эттираётганидан Отажон бобо жуда мамнун. Ўзи туғилиб ўсган ана шу қишлоқда бобони зиёрат қилишга келаётганларнинг кети узилмайди. Узоқ умр кўришнинг сирини сўраганларга унинг жавоби битта: ҳалол яшаш ва қаноатли бўлиш керак.

С.ТОШЕВА

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури — амалда

ИЛМ ВА МАДАНИЯТ МАРКАЗИ

Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат университетида айни пайтда 36 та бакалавр йўналишлари, 26 та магистратура мутахассисликлари бўйича, жами 7680 нафардан зиёд талабалар таҳсил олмоқда. Бизнес, архитектура, иншоотлар қурилиши, муҳандислик-коммуникациялари қурилиши, меҳнат таълими, мактабгача таълим, касбий таълим, давлат маблағларини бошқариш, мусиқий таълим, иқтисодий ва ижтимоий география, журналистика бўлимларининг очилиши билан тайёрланаётган кадрлар тури анча кенгайди.

Университетда кейинги 4 йил давомида талабалар сони 9,8 фоизга ошди. Олийгоҳда бизнес мактаби, халқ хўжалиги ва халқ таълими ходимларининг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш маркази, минтақавий тил ўрганиш маркази, юридик клиника, бир неча кичик корхоналар, илғор педагогик технология маркази, маънавият ва маърифат маркази, «Ахборот технологиялари ва масофавий ўқитиш маркази» методик тест марказлари фаолият кўрсатмоқда. Ўқув-лаборатория базасида 52 та кабинет, 41 та умумий лаборатория мавжуд бўлиб, уларни замонавий техник асбоблар билан жиҳозлаш давом этмоқда. 6 та ўқув биноси, 3 та талабалар уйи, профилакторий-санаторий, спорт-соғломлаштириш лагери, ўқув-амалиёт базаси, музейлар, спорт саройи, амфитеатр, спорт майдончалари талабалар хизматида. Бундан ташқари 3-академик лицей ҳам фаолият кўрсатмоқда.

Ўқув жараёнининг моддий-техник базасини энг замонавий асбоб-ускуна, жиҳозлар, зарурий воситалар билан таъминлаш «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури» бажарилишининг асосий омилларидан бири ҳисобланади. Тасарруфда жами 863 та компьютер ўрни тегишли хизмат кўрсатмоқда. Шундан интернетга уланган тармоқлар сони 6 тани ва ушбу тармоқларга уланган компьютерлар сони 484 тани ташкил қилади.

Ахборотларни тайёрлаш ва маълумотларни узатиш тармоғини лойиҳалаш, қуриш, фойдаланиш ва хизмат кўрсатиш фаолияти бўйича ички локал тармоқ яратилди ва ҳар бир факультет, кафедра, ўқув лабораториялари интернет тармоғига уланди.

Вазирлар Маҳкамасининг 230-сонли Қарори, Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 23-сонли буйруғи асосида «Информацион технологиялар ва масофавий ўқитиш маркази» ташкиллаштирилган. Жорий йилда масофавий таълимни ривожлантириш учун видео конференция ўтказишга мўлжалланган қурилмалар ва замонавий электрон дарсликлар яратиш имкониятини берувчи «Лектор» системаси ўрнатилди.

Талабаларнинг билимини назорат қилиш рейтинг тизими асосида амалга оширилиб, уни ошкоралик тарзида ва холисона ўтказиш чоралари кўрилмоқда. Масалан, ҳар бир фандан оралиқ назоратнинг биттаси, албатта тест шаклида оператор ўзгартира олмайдиган Турбо С++ дастури бўйича ўтказилади. Якуний назорат ва оралиқ назоратнинг бир қисми ёзма иш шаклида комиссия томонидан поток аудиторияларда, ички инспекция ва ўқув бўлими инспекторлари назоратида ўтаётганлиги боис баҳолаш натижаларига норозиларнинг сони сезиларли даражада камайди. Йўналишлар ва тайёрланаётган мутахассисларнинг хусусиятларидан келиб чиқиб ёзма ишни назоратнинг бошқа шакли, масалан, архитектура, мусиқа ва жисмоний тарбия йўналишларида комиссия олдида амалий машқлар билан алмаштиришни синовдан ўтказмоқдамиз.

Республикадаги бир қатор академик-лицейларда ва касб-ҳунар коллежларида университет кафедраларининг филиаллари ташкил этилди. Шунингдек, профессор-ўқитувчиларимиз томонидан академик-лицей, ўрта махсус ва касб-ҳунар коллежлари учун юзга яқин дарслик, ўқув услубий қўлланмалар ҳамда юздан ошиқ маъруза матнлари тайёрланиб, уларга етказилиб берилди.

Қорақалпоқ Давлат университети қошида малака ошириш ва қайта тайёрлаш маркази ташкил этилган. Касб-ҳунар коллежларининг педагоглари, олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари ва соҳа мутахассислари малакасини ошириш ва қайта тайёрлашга мўлжалланган бўлиб, бу ерда йил давомида 400 га яқин тингловчи малакасини оширади.

Университет музейи

Ёшларни спортга жалб қилишга жиддий эътибор қаратилмоқда, зарур шарт-шароитлар яратиб қўйиш учун барча имкониятлар ишга солинмоқда. Натижада «Универсиада-2000» мусобақасида Қорақалпоқ Давлат университетидан курашчи Мурат Болтаниязов олтин медални, Бахтиёр Нуриллаев «Оғир атлетика» бўйича 2003 йили Италияда бўлиб ўтган Жаҳон чемпионатида 3-ўринни қўлга киритдилар. 1-курс талабаси Саламат Нуриллаева 2004 йили Ўзбекистон терма жамоаси таркибида оғир атлетика бўйича Осиё чемпионатида кумуш медални қўлга киритиб, 2006 йилда Ўзбекистон чемпиони бўлди. Бундан ташқари, яна ўнлаб талабаларимиз нафақат республика, балки халқаро жаҳон мусобақаларида қатнашиб фахрли ўринларни эгалладилар.

Рағбатга кўп нарса боғлиқ. Кейинги беш йил мобайнида профессор-ўқитувчиларга 361947,4 минг сўм, талабаларга 113218,9 минг сўм маблағ ижтимоий муҳофаза учун сарфланди.

Талабаларимиз — бизнинг фахримиз. Улар «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар танловида ҳам республика миқёсидаги танловларда фахрли биринчи ўринни эгаллаганликлари, қолаверса, «Энг намунали талабалар уйи» Республика кўрик-танловида Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг I даражали дипломига лойиқ топилгани кучимизга куч, ғайратимизга ғайрат қўшмоқда.

Ботир МАТМУРОДОВ,
Бердақ номидаги Қорақалпоқ Давлат университетининг маънавий ва ахлоқий тарбия ишлари бўйича проректори

Таҳлил

Қорақалпоғистон Республикаси мамлакатимизнинг шимолида, Амударёнинг қуйи қисмида жойлашган бўлиб умумий ер майдони 166,6 минг квадрат км.га тенг. У Туркманистон ва Қозоғистон республикалари билан чегарадош. Темир йўл ва автомобил йўллари орқали Қозоғистон ва Россияга чиқиш имкониятларига эга.

КАТТА ИМКОНИЯТЛАР ВА ЮКСАЛИШ ДАВРИ

Айни пайтда 14 та туман, 2 та шаҳар, 1183 аҳоли яшаш пунктлари мавжуд бўлиб, Нукус шаҳри Қорақалпоғистон пойтахти саналади.

Қорақалпоғистон катта миқдордаги нефт, газ, олтин, уран, гранит, темир, фосфор, бентонит, каолин, туз, мармар каби ер ости бойликларига эга. Пойтахтнинг қибла тарафида, Амударёнинг ўнг соҳилида жойлашган «Бодай тўқай» қўриқхонаси ўзига хос флора ва фаунанинг ноёб турларига бой. Шу боисдан охирги йилларда қўриқхонага қизиқувчи саёҳатчиларнинг сони анча кўпайди. Айниқса, чет эллик туристларнинг ташрифи йилдан-йилга ошиб бормоқда. Қорақалпоғистон катта ҳажмдаги ер ресурсларига эга. Шундан қишлоқ хўжалигида фойдаланишга яроқли бўлган қисми 451,3 минг гектарни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг фермер хўжаликларини ривожлантиришга оид Фармонлари ва Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари бажарилиши бўйича қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Сўнгги йилларда фермер хўжаликлари сони кескин ортиб, уларнинг самарадорлигида ҳам ўсиш кўзга ташланмоқда. Таъкидлаш жоизки, уларнинг саккиз мингдан ошиқроғи деҳқончиликка ихтисослашган бўлиб, бу ҳиссадорликда ҳам ижобий натижасини бермоқда.

Иқтисод ва инфраструктурада ҳам катта ўзгаришлар рўй берди.

Ёқилғи саноати, машинасозлик ва метални қайта ишлаш сезиларли даражада ривожланди. Қурилиш материаллари саноатида ишлаб чиқариш суръати ортди. Енгил саноат соҳасида ҳам юқори кўрсаткичга эришилди. Қорақалпоғистон бўйича ишлаб чиқарилган саноат маҳсулотларининг 28,8 фоизи енгил саноат маҳсулотларига тўғри келди.

2000 йилда қуриб фойдаланишга топширилган кўприк Амударёнинг икки соҳилида жойлашган Нукус шаҳри ва Хўжайли тумани оралиғидаги масофани икки баробар қисқартириш имконини берди. Орадан бир йил ўтиб 341,6 км узунликдаги темир йўл қурилишининг битказилиши натижасида ёқилғи ресурсларини иқтисод қилиш, масофани қисқартириш билан биргаликда 400 та янги иш ўринлари яратилди. 2005 йилнинг ўзида Учқудуқ-Мискин-Султонувайс-Нукус темир йўли бўйлаб 2,9 миллион тонна юк ва 1,8 миллион йўловчи ташилди.

Аҳолининг бандлигини таъминлаш республикадаги энг долзарб вазифалардан бири ҳисобланади. Вазирлар Кенгаши, тегишли вазирликлар, шаҳар ва туман ҳокимликлари билан биргаликда аҳолининг бандлигини, ишсиз ходимларнинг ижтимоий муҳофазасини таъминлаш, уларни янги касбга ўқитиш ва жойлаштириш бўйича махсус дастур тайёрланиб, унинг бажарилиши бўйича қатор ишлар амалга оширилмоқда. Шунингдек, меҳнаткашларнинг ўртача ойлик иш ҳақи ҳозирги кунда 88913 сўм миқдорида бўлиб, бу кўрсаткич ўтган йилга солиштирганда 55,6 фоизга ўсган.

Мактабгача таълим ва ўрта мактаблардаги шарт-шароитлар, ўқув қуроллари ва шу каби бошқа талабларни қаноатлантириш бўйича ҳам катта чора-тадбирлар ишлаб чиқилган. Ҳозирги кунга қадар республикамизда 760 та ўрта мактаб, 408 та болалар боғчалари мавжуд.

Шунингдек, 6 та академик-лицей, 72 та касб-ҳунар коллежлари, ТошПМИ, ТошДАУ, ТошАТИ каби олий ўқув юртларининг Нукус филиалларида 83 мингга яқин ёшлар таҳсил олмоқда.

Қорақалпоғистон учун истиқлол йиллари катта имкониятлар ва юксалиш даври бўлди.

Муборак МАТНИЁЗОВА,
Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши Ахборот - таҳлил бошқармасининг бўлим бошлиғи

Қадамжо

Ривоятларга кўра, Расулуллоҳга пайғамбарлик ваҳий қилинганидан кейин меърож кечасида ҳазрати Мусо алайҳиссалом Расулуллоҳга айтадиларки, Мен Аллоҳдан дўст тиладим, сиз ҳам бир дўст тиланг. Шундан сўнг Расулуллоҳ Аллоҳдан Султон Увайсни тилаган эканлар.

ТОБИНЛАРНИНГ ЯХШИСИ

Муҳаммад пайғамбаримиз тонг намозидан чиқиб бутун оламга ёйилган мушки анбар ҳидини ҳидлаб, «Магарам, бугун Султон Увайс дунёга келди», дейдилар.

Султон Увайс Қорайний ҳижрий учинчи йилда, мелодий 625 йилда Яман мамлакатининг Қорайний қишлоғида дунёга келган. У ўсиб камолотга етишгач, эл-улус уни — ақли комил, маърифатли исмоил каби сифатлар билан эҳтиром эта бошлайди. Бироқ доимо дарвешнамо юргани боис Яман халқи уни юртидан қувиб чиқаради. Шу тариқа Султон Увайс Хоразмда макон топади. 14 ёшга тўлганидан сўнг шу ернинг бойларидан бири Юзбой деган кишига чўпонликка ёлланади.

«Увайс — Валий», деган атама VII асрда Яманда туғилиб, Хоразмда яшаган машҳур Султон Увайс Қорайн номидан олинган. Алишер Навоийнинг «Насоимул муҳаббат» китобида Султон Увайсга ярим саҳифалик матн бағишланган. Рисола Султон Увайс Қорайний таърифи билан бошланади:

«Шайх Увайс Қорайний эҳсон ва меҳрибонлиги билан тобинларнинг яхшисидур...»

Беруний авлодлари журналида қайд этилишича, мелодий 656 йили, хижрий 30-йилларда ҳазрати Али Форс мамлакатларига юриш бошлайди. Бу ҳаракатда кўплаб мамлакатлар иштирок этдилар. Жангу жадалларда Хоразм элидан Султон Увайс ҳам қатнашади ва Суфиён шаҳрида шаҳид бўлади. Шунда унинг жасадини олиб кетиш учун давлатлар ўртасида жанжал келиб чиқади. Ҳазрати Али уларни тинчлантириб, тонг отгунга қадар сабр қилишларини айтади. Ўша кечаси ҳазрати Али тушида Муҳаммад пайғамбаримиз Султон Увайснинг кесилган бошларини қўлига олиб ўтирганларини кўради. Пайғамбаримиз ҳазрати Алига Султон Увайснинг ватани Хоразмдур, уни шу ерга дафн этинглар, деб буюрадилар. Эрталаб ҳазрати Али ўрнидан туриб подшоҳларга тобут ясатишларини айтади. Ясалган еттита тобутда ҳам пайғамбаримизнинг кароматлари билан Султон Увайснинг жасадлари кўринади. Унинг ҳақиқий жасади эса Хоразмга юборилади. Аҳли уламонинг фатвосига биноан марҳум бутун умри ўтган тоққа дафн этилган бўлиб, айни пайтда у Қорақалпоғистон ҳудудида жойлашган. Ўша вақтдан буён бу жой муқаддас зиёратгоҳга айланган. Мазкур тоғ ҳозирги кунда Султон Увайс тоғи деб юритилади.

Ж.ШОКИРОВ

Қисқа вақт ичида ҳуқуқ-тартибот идоралари фаолиятида туб ислоҳотлар амалга оширилди. Хусусан, прокуратура органларида ҳам фуқаролар манфаатларини ҳимоялаш асосий вазифалардан бирига айланди. Зеро, аксарият қонунларимизда айнан инсонларнинг моддий ва маънавий ҳуқуқлари акс эттирилган бўлиб, уларнинг амалда тўғри қўлланилишини назорат қилиш прокуратура фаолиятининг асосий қисмини ташкил этади.

ҚОНУНЛАР —

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, ижроия ва бошқарув ҳокимиятларида қонунларнинг амалда бажарилиши бўйича текширишни ҳар жиҳатдан янада кенгайтириш ва кучайтириш зарур. Сабаби, қонун барчага баробар эканлигини бот-бот таъкидлашимизга қарамай, айрим шахслар ҳалигача унинг моҳиятини тушуниб етмаган. Қонунларимиз эса том маънода Асосий Қомусимизда белгиланганидек, инсоннинг ҳар қандай моддий, маънавий ва шу каби даҳлсиз ҳуқуқларини ҳимоялашга йўналтирилган. Бинобарин, қонун устуворлигининг таъминланиши, бу фуқаролар манфаатларининг муҳофазаланиши демакдир.

Буни Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақининг ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилиши юзасидан охирги бир йил ичида ўтказилган текширувлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Билмадим, бундай кишиларни ким деб аташ керак. Қаранки, Беруний туман «Пахтабанк»и раҳбари М.Башаров, халқ таълими бўлими бошлиғи Н.Рўзимов, бош ҳисобчи М.Худойбергенов, туман марказий касалхонаси бош врачи Х.Нуруллаев, бош ҳисобчиси Б.Ниязметовлар ўзаро келишган ҳолда «Шаббоз Қият-Юрт» МЧЖ савдо тушуми учун 35041771 сўм нақд пул топширганлиги ва халқ таълими бўлимига, туман марказий касалхонасига иш ҳақи учун 17337232 сўм пул тарқатилганлиги ҳақида сохта ҳужжатлар расмийлаштириб, талон-тарож қилиб юборишган. Мазкур ҳолат бўйича тезкор чоралар кўрилиб, тегишли шахсларга нисбатан жиноий жавобгарлик иши қўзғатилди. Қонунбузилишларини бартараф қилиш бўйича бир қатор ишлар амалга оширилди. Яна бир мисол. Элликқалъа тумани «Қирқ қиз МТП» бошлиғи банкдан 9900000 сўмни иш ҳақи учун деб олиб, шундан 68 62 000 сўмини ишламайдиган фуқаролар номига ве-

Мустақилликнинг ўн бешинчи йилида

Меросимизни ўрганамиз

ЭҲТИРОМ РАМЗИ

Йиллар ўтар орадан, ўтар қанча замонлар,
Келар турфа инсонлар, ўзгаради давронлар,
Довруғ солиб жаҳонга, ишонаман, ишонинг,
Бош кўтарар бу юртдан минглаб Абу Райҳонлар.

Абу Райҳон Беруний мелодий 973 йилнинг 4 сентябрида Хоразм давлати пойтахти Кат (Қиёт) қалъаси яқинидаги қишлоқлардан бирида таваллуд топган. Болалигиданоқ илмга чанқоқлиги, қобилиятлилиги, зеҳни ўткирлиги боис Хоразмшоҳлар ва Абу Носир ибн Ироқнинг назарига тушиб, шоҳ саройидаги нуфузли мадрасалардан бирида таълим олади.

Муҳаммад Хоразмий, ал Фарғоний, Форобий, Абу Бакр Розий, Абу Носир ибн Ироқ каби шарқ олимларининг илмий меросини ўрганиш билан биргаликда Фалес, Суқрот, Афлотун, Арасту, Жолинус, Батлимус каби юнон олимларининг асарларини ҳам қунт билан ўқиб-ўрганган Абу Райҳон Ўрта Осиё, Ҳиндистон, араб ва юнон фалсафаси, табиий фанлар тарихи замирида улкан ишларга журъат этди ва шу тариқа жаҳон илм-фан тараққиётига бебаҳо ҳисса қўшди.

Манбаларда аллома шундай таъкидлайди: тарихий воқеаларни ўрганишда қадимий халқларнинг афсоналарини ва ўтган авлод-аждодлар қолдирган меросларни ўрганиш муҳим аҳамиятга эга. Чунки уларнинг кўпчилигида ўша халқлар ҳаётига оид тафсилотлар, урф-одат ва

қонунлари акс этган бўлади. Шу боисдан ҳам Абу Райҳон форс, араб, юнон, ҳинд ва шу каби бошқа тилларни ўзлаштириб, кузатиш, таққослаш, ёзма ва оғзаки афсоналар, турли маълумотлар йиғиш ҳамда уларни таҳлил қилиш натижасида қатор фанларга оид асарлар яратади. Жумладан, «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар», «Ҳиндистон», «Геодезия», «Маъданшунослик» (Минерология) каби китоблари Европа ва Шарқ тилларига таржима қилинган.

Беруний ўз илмий асарларида дунёнинг тузилиши борасида Птоломей системасига суянган бўлса ҳам ернинг ҳаракатланиши ҳақида ўз фикрларини билдириб, Шарқда биринчи бўлиб Ер шари модели — глобусни ва бир қанча астрономик асбобларни яратган. Бундан ташқари, жўғрофия (география) соҳасида денгизларнинг жойлашишига оид аниқ жадвал тузган, минералларни миқдор оғирлигига қараб аниқлаш усулини ва классификациясини ишлаб чиққан.

IV-X асрлар оралиғида Хоразмнинг пойтахти бўлиб келган Кат қалъаси Жайҳуннинг (Амударёнинг) ўнг соҳилида жойлашган бўлиб, Буюк ипак йўлидаги Марказий Осиёнинг иқтисодий ва маданий марказларидан бири бўлган. Хоразмдаги ўша даврларда гуркираб ривожланаётган 40 та шаҳарлар ичида Кат илму фан, адабиёт ва бошқа соҳаларнинг тараққиёти жиҳатидан ҳатто Бухородан ҳам юксакроқ ҳисобланган.

Абу Ҳайр Ҳаммар, Абу Сахл Масиҳий, Абу Носир ибн Ироқ, ал-Бухорий каби алломалар фаолият юритган шоҳ Маъмун саройи ҳузуридаги «Мажлиси уламо» деб аталмиш академияга Абу Райҳон 10 йилдан ошиқ раҳбарлик қилади. 1017 йилда Хоразм ғазнавийлар давлатига қўшиб олингач, бу ердаги жуда кўп олим ва ҳунармандлар султоннинг буйруғи билан мажбурлаб Ғазнага олиб кетилади. Шулар орасида Беруний ҳам бор эди.

1036 йилнинг октябрида Абу Райҳон яратган барча асарларининг рўйхатини тузади. Шулардан бизнинг давримизгача фақат битта асл қўлёзма нусхаси етиб келган бўлиб, унинг арабча матни Лейдене шаҳрида сақланмоқда. 1048 йил 11 декабрда Абу Райҳон Беруний 75 ёшида Афғонистоннинг Ғазна шаҳрида вафот этади...

Истиқлол шарофати билан улуғ қомусий олим Абу Райҳон Берунийнинг ижоди ва ҳаётини чуқур ўрганиш имкони туғилди. 1997 йилнинг декабрида унинг ҳоки Ғазнадан ўзи туғилиб ўсган Кат қалъаси, яъни ҳозирги Беруний туманига олиб келиниб, рамзий қабрга дафн этилди.

Айни пайтда бу ерда Абу Райҳон Беруний музей-мажмуаси ташкил этилган бўлиб, кўркам зиёратгоҳга айлантирилган. Унинг илмий меросини ўрганаётган олимларни қўллаб-қувватлаш мақсадида «Беруний авлодлари» халқаро жамғармаси фаолият кўрсатмоқда.

М.ЭГАМОВ,
«Беруний авлодлари» жамғармасининг ижроия директори

Саховат

МАКТАБГА МАШИНАДА

Ёшларнинг келажакда маънавий етук, баркамол бўлиб етишишларида уларнинг болаликданоқ шаклланиб борадиган тарбияси муҳим аҳамиятга эга.

Шу боисдан ҳам давлатимиз томонидан ёш авлод вакилларининг таълим-тарбиясини яхшилаш, билим ва дунёқарашини бойитиш мақсадида катта ислоҳотлар олиб борилмоқда.

Қорақалпоғистон Республикаси Меҳрибонлик уйи Хўжайли туманининг марказида жойлашган бўлиб, 1922 йилда ташкил этилган. Болалар уйининг ҳозирги биноси эса 1988 йилда қурилган бўлиб, 2004-2005 йилларда тўла реконструкция қилинди.

Республикадаги ўнлаб ҳомий қурилиш ташкилотларининг кўмагида бинонинг барча эшик, ойна, деразалари, шифтлари энг сифатли, замонавий турлари билан алмаштирилиб, жаҳон талаблари даражасига мослаштирилди. Мажлислар зали, катта ва ёруғ синфлар, рақс, гимнастика, ўқув хонаси, библиотека ва бошқа барча зал ҳамда кабинетлар янги электрон, спорт анжомлари, юмшоқ мебеллар, қандиллар ва бошқа ноёб жиҳозлар билан таъминланган.

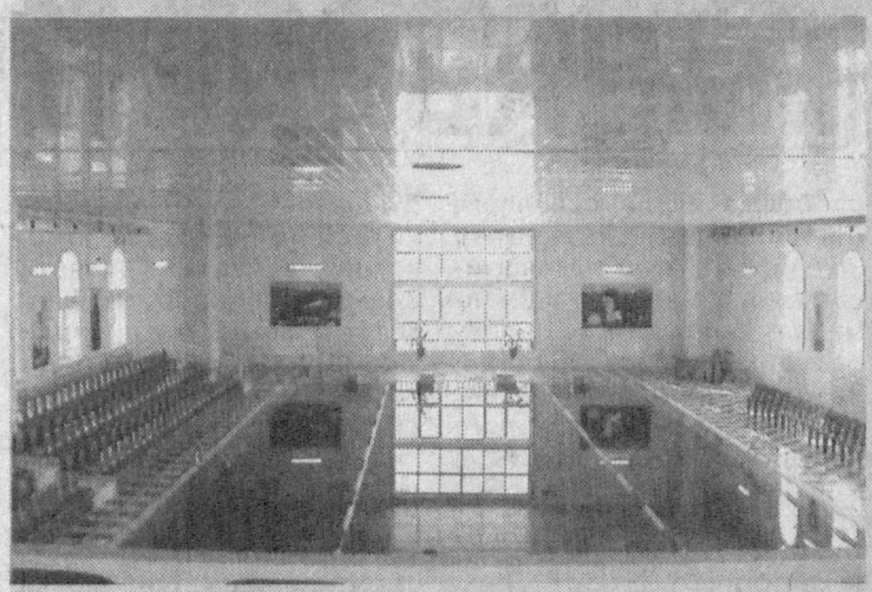

Ички ҳамда ташқи спорт заллари, майдонлари алоҳида биноларда жойлашган бўлиб, унда ёшларнинг ўзлари хоҳлаган жисмоний тарбия тури билан шуғулланишлари учун барча қулайликлар ва шароитлар мавжуд. Айниқса, ёпиқ бассейндаги мусаффо сув, қолаверса бинонинг устки, остки, ён тарафларининг бир-бирига ҳамоҳанг биллурдай ялтираб туриши кўзни қувонтиради.

Меҳрибонлик уйи 200 ўринга мўлжалланган бўлиб, айни пайтда бу ерда 160 нафар бола тарбияланмоқда. Шулардан 117 нафари тумандаги 71- ва 55-мактабларда таҳсил олишади. Қолганлари эса шу ернинг ўзида ўқийдилар.

Меҳрибонлик уйи раҳбари Светлана Соннинг болалар ўқув-тарбияси, маънавиятини кучайтириш йўлида амалга ошираётган ишлари, айниқса, таҳсинга сазовордир.

— 2004-2005 ўқув йилида болалар уйини битирган 211 нафар ўқувчи касбга йўналтириш коллежларида ўқишни давом эттиришмоқда, — дейди Меҳрибонлик уйи раҳбари. — Уларнинг ҳолидан доимо хабар олиб турамиз. Ёшларимизнинг 6 нафари Тахиатош ишбилармон колежида, 5 таси Нукус тиббиёт коллежида, 4 нафари Қўнғирот қишлоқ хўжалик касб-ҳунар коллежларида таҳсил олмоқда. Ўқиш жойларидан уларга ётоқхоналар ажратилиб, ёрдам пуллари билан таъминланган. Улар мен учун ўз фарзандларимдек бўлиб қолган.

Ҳомийлар ва шифокорлар йили муносабати билан жуда катта тадбирлар амалга оширилди. Меҳрибонлик уйида Ниҳол мукофоти совриндори Максет Утемуротов хайрия концертини намойиш этди. Бундан ташқари, «Балли қизлар», «Туғилган кун», «Мучал тўйи», «Қушлар байрами» каби тадбирлар ҳам ниҳоятда таассуротларга бой бўлди.

— Ёшим 16да, Келажакда ҳарбий бўлмоқчиман. Ватанимга, бизга шунчалик ғамхўрликлар кўрсатаётган давлатимизга муносиб фарзанд — ҳимоячи бўлмоқчиман, — дейди тарбияланувчи Баҳром Худенов. — Ўтган йили кузда Меҳрибонлик уйига давлатимиз раҳбарининг ташриф буюриши болалар ҳаётида энг қувончли воқеа сифатида бир умрга сақланиб қоладиган бўлди. Улар энди мактабга ҳам пиёда қатнашмайди. Президентимиз совға қилган «Газел» автомашинаси тарбияланувчилар хизматида.

Д.КАРИМОВА

ҚЎНҒИРОТ СОДА ЗАВОДИ

Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган Қўнғирот сода заводи қурилиш дирекцияси бундан ўн бир йил муқаддам ташкил этилган. Айни пайтда Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 14 майдаги қарори билан ушбу завод қурилишини якунига етказишга доир қатор ишлар амалга оширилмоқда. Заводнинг технологик қисмини лойиҳалаштириш ва қуриш масалалари бўйича асосий ҳамкор Хитойнинг «Ситик» компанияси ҳисобланади. Мазкур компания жаҳондаги энг йирик қурилишларни лойиҳалаштиришда ва қуришда катта тажрибага эга.

Қурилиш лойиҳасининг ҳар жиҳатдан сифатлилигини текширувдан ўтказиш бўйича Ўзбекистон тарафидан голландиялик «Акза Нобель Инжиниринг» ҳамда белгиялик «Сольвей» компаниялари консултантлик қилмоқда.

Д.СУЛТОНОВА

УзА олган суратлар

Мамлакатимиз мустақиллигининг 15 йиллик байрами арафасида Қорақалпоғистондаги касб-ҳунар коллежлари сони яна тўрттага кўпайди. Бу йил Оролбўйидаги 76 та коллежга 26 минг 810 нафар йигит-қиз қабул қилинади.

ТАЛАБАЛАР ЯНГИ БИНОДА ЎҚИШАДИ

Янги очилган Нукус ижтимоий-иқтисодиёт касб-ҳунар коллежига ҳам абитуриентлардан ҳужжат қабул қилинмоқда. Бу ерда ёшларга ҳуқуқ ва ижтимоий муҳофаза, банк иши, тадбиркорлик фаолияти, молия, статистика, бошқарув ва иқтисодиёт йўналишлари бўйича сабоқ берилади.

- Янги ўқув йилида 330 нафар талаба қабул қилишни режалаштирганмиз,- дейди коллеж директори Мухтор Юсупов. - Замонавий меъморлик андозалари асосида бунёд этилаётган коллежимизнинг янги биноси талабаларимиз учун муносиб тухфа бўлади.

Коллежнинг янги биносини «Массагет» масъулияти чекланган жамияти қурувчилари бунёд этмоқда. Ўқув заллари, компьютер синфхоналари, лаборатория, кутубхона, ошхона тез кунларда ёшлар ихтиёрига берилади.

Лойиҳанинг иккинчи навбатида ётоқхона ва спорт мажмуаси бунёд этилади.

А.ОРТИҚБОЕВ

Назорат

ҲУҚУҚИМИЗ КАФОЛАТИ

домост тузиб, ўзлаштириб юборган.

Хўжайли тумани Марказий касалхонаси раҳбарлари 212,1 миллион сўм, туман ХТБ бошлиқлари 479,8 миллион сўм иш ҳақи пулларини банк мансабдори билан тил бириктириб, тарқатилмаган пулларга сохта ҳужжатлар расмийлаштириш орқали катта миқдордаги пулларни ҳазм қилиб юборишганига нима дейсиз? Ҳар қандай раҳбар у ёки бу лавозимга тайинланганида унга катта ишонч билдирилиб, тегишли ваколатлар берилади. Бинобарин, мансабини суиистеъмол қилган шахслардан биринчи ўринда давлат ҳам, фуқаролар ҳам бирдай зарар кўради.

Одамлар ризқига кўз олайтиришдан ортиқ гуноҳ бўлмаса керак. Афсуски, бунга ҳамма ҳам риоя қилавермайди. Манғит почта алоқа бўлимининг «Куюккўпир» шохобчаси бошлиғи Р.Гаипов пенсионер, кам таъминланган, ижтимоий муҳофаза учун ажратилган 29 492 655 сўм маблағни тарқатмасдан талон-тарож қилиб юборилишига сабабчи бўлган. Шунингдек, Чимбой почта алоқа тармоғи Чимбой бўлими раҳбарлари 40 миллион 200 минг сўмлик пенсия пулларидан 4 миллион 11 минг сўмини, мазкур туманнинг «Мой жап» бўлими бошлиғи эса 15 миллион 244 минг сўмлик пенсия пулларини ноқонуний йўллар билан ўзлаштириб юборганлар. Бундан ташқари, Беруний почтаси алоқа тармоғи раҳбарлари «Пахтабанк» мутасаддилари билан ўзаро қалбаки ҳужжатлар тузиб, 96 миллион сўм миқдоридаги пенсия пулларини коммунал тўловлари учун ўтказиб юборганлар. Юқорида келтирилган барча қонунбузилишларни бартараф этиш бўйича тезкор чоралар кўрилиб, айбдор шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Ачинарлиси шундаки, юқоридаги каби ҳолатлардан кейин қонун бузилишига йўл қўйган шахслар айбларини хаспўшлашга уринадилар. Жавобгарликдан қочиш учун турли баҳоналар излайдилар. Қонун эса барчага баробар. Қонунлар ижроси қанчалик сифатли бўлса, жамият механизмидаги барча соҳалар фаолияти шунчалик эркинлашиб, ривожланиб бораверади.

Х.ХАЛИМОВ,
Қорақалпоғистон Республикаси прокурори, III даражали давлат адлия маслаҳатчиси

ЭЛЛИКҚАЛЪА ТИББИЁТ КОЛЛЕЖИ

Ушбу тиббиёт коллежи 2003 йилда тўла реконструкция қилиниб, жаҳон талаблари даражасига мувофиқлаштирилди.

Бу ерда асосан ҳамширалик, даволаш ва лаборатория диагностикаси бўлимлари мавжуд. Коллеж иккита бинодан иборат бўлиб, айни пайтда 1195 нафар ёшлар таълим олишмоқда.

Суратда: билим масканининг умумий кўриниши

Нукусдаги Давлат санъат музейи биноси қурилиш лойиҳасининг ўзига хослиги, бетакрорлиги билан ажралиб туради. Савицкий номидаги ушбу музей 2003 йилда қайта қуриб битказилди.

ДАВЛАТ САНЪАТ МУЗЕЙИ

У 1963 йилда ташкил этилган. Ноёб экспонатларни йиғишда ва музейни ташкил этишда катта ҳисса қўшганлиги боис 1984 йилда унга таниқли рассом, олим Савицкий номи берилган.

Айни пайтда музейда 85 мингдан ошиқроқ экспонатлар сақланмоқда. Йил давомида бу ерга 70 мингдан ошиқроқ кишилар, шу билан бир қаторда хорижий сайёҳлар ташриф буюришади.

Бундан ташқари, Савицкий давлат санъат музейи Англия, Италия, Франция, АҚШ, Япония, Россия ва шу каби бир қанча хорижий давлатларда ҳам кўргазмалар ташкил қилиб туради.

Қўш саҳифани «Ишонч» мухбири Дилором АЛЛАҚУЛОВА тайёрлади

Инсонга наф келтириш — олий бахт танловига

АДОЛАТДАН МУНАВВАР МАСКАН

— Жамоамиздан хурсандман! — Қува туман соғлиқни сақлаш бўлими мудири Неъматжон Аҳмедов мажлислар залида тўпланганларга юзланди. — Иш соати тугаганига қарамай барча келибди. Бир йил бурун Матлубахон Тешабоевани туман соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси кенгаши раислигига сайлаган эдик. Ростини айтсам, унинг бу вазифага ўтишига қарши эдим. Сабаби, ўринбосарим, 25 йиллик тажриба эгаси, олий тоифали кардиолог врач, ишчан, ташаббускор ёрдамчимдан айрилишни истамас эдим. Аммо опа касаба уюшмасига «ошиқ» экан. Нимагадир катта маош, лавозимдан кечиб, «ўтаман» деб туриб олди. Бу ўриннинг бўш экани унга қўл келди. Ҳозир раисимизнинг бир йиллик ҳисоботини тинглаймиз.

— Ассалому алайкум! — ўрта бўй, буғдой ранг Матлубахон ним табассум билан гап бошлади. — Бу лавозимга интилишимнинг сабаблари бор. Биринчидан, дадам, «Соғлиқни сақлаш аълочиси», Эгамберди Тешабоев шифохонада 40 йил врач, онам Мақсудахон 35 йил ҳамшира сифатида ишлашди. Афсуски, улар оламдан ўтган. «Соғлиқни сақлаш аълочи»лари Абдубаннос Сотволдиев, Мирзали Аҳроров каби мўътабар инсонлар ҳам орамиздан кетишди.

Авлодлар занжирида адолат, эътиқод, меҳнатсеварлик каби жуда зарур хислатларнинг сақланиши, бўғинларга ўтишида касаба уюшма ташкилотининг ўрни беқиёсдир. Шуларни акс эттиришга ҳаракат қилиб уюшмада қилган биринчи ишим «Инсон хотираси азиз», «Фахрийларимиз-Машъалларимиз» суратли стендларни чиқариш бўлди.

Ҳаёт сабоқларидан англадимки, аъзолик, сайлаш-сайланиш мутлақо ихтиёрий, ҳар бир масала жамоа иштирокида холисона ҳал этиладиган, мансаб, ёш, жинсидан қатъи назар инсон инсонлиги учунгина эъзозланадиган, адолат офтобининг ҳаётбахш нуридан энг мунаввар бўлган маскан - касаба уюшмаси экан. Уюшмага раҳбарлик қилиш биринчи навбатда халқпарвар, одил, тўғри сўз бўлишни тақозо этади. Бу иккинчи сабабдир. Уюшманинг самарали фаолияти билсамки, асосан аъзоларга боғлиқ экан. Аъзолар ўз ҳуқуқини яхши билиши, унинг камситилиши, поймол этилишига йўл қўймаслиги, жонкуяр, талабчан бўлиши лозим. Акс ҳолда муросасозлик, расмиятчилик, таъмагирлик каби иллатлар томир отади, ҳақиқат завол топади. Демак, касаба уюшмамизнинг самарали ишлаши учун сизлардан жонбозлик, ютуқ-камчиликларимизни рўй-рост айтиш талаб қилинади. Йил мобайнида бажарилган ишларни иштирокчиларнинг ўзлари баён қилишди. Сўз навбати қўмита аъзоси шифокор Абдураҳим Жўраевга:

— Уюшмамизнинг 3872 аъзоси 11 та бошланғич қўмитага бирлашган, — Абдураҳим гап бошлади. — Йил мобайнида аъзолар сони 34 тага кўпайди. Қўмита ходимларга хавфсиз иш шароити яратиш, маошини вақтида олиш, иш билан бандлик, ҳордиқ чиқариш, оила аъзоларига ғамхўрлик борасида узвий фаолият олиб бормоқда. Йил давомида тушган 30 та ариза текширилиб, ижобий ҳал қилинди. Касб байрами ва бошқа турли саналарга бағишланган тантаналар ўтказилди. Уруш қатнашчилари, фахрийлар, байналмилал жангчилар бир пиёла чойга таклиф қилинди. Сафимизда ишлаган 8 нафар 1-гуруҳ ногиронларига совға-салом топширилди. Шифокор Фазлиддин Сирожиддинов хотирасига туман кутубхонасида кеча ўтказилди. Эл-юрт учун қилган хизматлари эсга олиниб, оиласига гилам топширилди. «Йилнинг энг яхши шифокори» танлови ғолиблари Неъматжон Боқиев, Ҳалимахон Қаюмова каби машъалларимиз алоҳида тақдирланди. Жами 147 та ходимга 850 минг сўм мукофот ва ёрдам пули тарқатилди. Ходимларнинг 20 нафар фарзанди оромгоҳда текинга дам олди. 30 нафар касбдошларимиз сиҳатгоҳларда имтиёзли йўлланма билан ҳордиқ чиқаришди.

Нотиқ гапирар экан Матлубахон касаба уюшмасига «ошуфта» эканлигининг учинчи сабаби ҳақида хаёлга толди.

Дадасининг ростгўйлиги, ҳақиқатни юзга айтиши унга ҳам мерос бўлиб ўтганди. «Ростгўйлигинг яхши-ю, дангаллигинг панд бермасада! Мулойим бўл, қизим», дерди онаси хавотирланиб. Тўғрисўзлиги кўпчиликка ёқар экан. Синфдошлар гуруҳ бошлиғи ва бошқа «амаллар»га сайлашарди. 11-синфни тамомлаб «Хайрлашув тантанаси»дан қайтаётса:

— Сенда гапим бор, — дея синфдоши Шуҳратжон йўлда тўхтатди.

— Қанақа гап? — сўради қиз.

— Мен... Сен... — йигит дудуқланди, қулоғигача қизарди. — Гул бермоқчийдим, — орқасига яширган гулдастани узатди.

— Олмайман. Уйим тўла гул, ўзим экканман. «Ҳалиги», «Сени» деган гапларинг кетмайди, «Олтин медал» олганман, албатта, ўқийман, — у кета бошлади.

— Тўхтагин, — ялинди йигит. — Мен нима қилай?

— Билмайман. Эпласанг, ўқи.

Бечора ошиқ кўчада хомуш турганча қолди.

Йиллар ўтди... Андижон тиббиёт институтига кирди. 1981 йили имтиёзли диплом билан тамомлади. Келин бўлди. Уч фарзандининг иккитаси олийгоҳда, бири коллежда таълим олаяпти. Қайнотаси муборак 90 ёшга, қайнонаси 85 ёшга кирди. Хизматларини бажаради, соғлиқларини назорат қилади, дуоларини олади. Аммо онаси хавфсираган дангаллиги бир бор панд берди...

Тўрт йилдирки, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси сифатида ишларди. Аёллар соғлиғи, меҳнати, маънавияти ҳақида қайғурди. Самарали меҳнати учун «Фахрий ёрлиқ» олди. Куй авжида узилган тор каби тўсатдан ишдан бўшатилди.

— Қандай ножўя иш қилдийкин? — ўйга толди у. — Ўзи сезмай бирортасининг «палаги»ни эздимикин? Туманда газ босими пастлиги, электрнинг тез-тез ўчишини гапирганди-я... Юрагини алам ўртади. Мансаб учун қайғурмади. Вақти келганда ҳамма ўрнини бўшатади. Аммо буни одамнинг меҳнатини тақдирлаб, иззат-икром билан қилса бўлади-ку. Беш кунлик дунёда одамлар бир-бирларини асраб-авайласа бўлади-ку... Шу хаёллар билан ҳокимнинг олдига кирди.

— Хотин-қизлар қўмитаси раислигига таклиф қилиб чақиришган. Конференцияда тантанали равишда сайланганман. Қайси гуноҳим учун ишдан бўшатяпсизлар? — иложи борича юмшоқлик билан сўради у.

— Вилоятдан бўшатишди, — ҳоким қуруққина жавоб қилди. — Катталарга ёқмай қолибсиз. Қишлоқдаги поликлиникада ишлаб турасиз.

— Уйимнинг олдида шифохона турганда, беш чақиримга қатнайми? Ҳеч бўлмаса аввалги ишимга тайинланг.

— Иложи йўқ, у ер банд, — ҳоким гап тамом дегандай ўрнидан турди. Нима қилса экан? Индамай кетавериш айбдорликни тан олиш. Билган у дейди, билмаган бу дейди. Хизматга туҳмат бўладими? Бу адолатдан эмас! Ҳокимиятдан чиқиб вилоят соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси томон йўл олди.

Бир неча кун ўтгач Қува туман хотин-қизларининг навбатдан ташқари конференцияси чақирилди. Қўмита раиси янги сайланди. Матлубахон Тешабоева яхши ишлаганлиги таъкидланди. Раҳмат айтилиб, гулдаста тутилди. Эсдалик учун телевизор совға қилинди. Олдинги ишига тикланди. Ноҳақ чеккан азияти, унга топган «малҳам»и касаба уюшмасига «ошиқ»лигининг учинчи сабаби эди.

— Барчага соғлиқ улашувчи шифокорнинг ўзи соғлом бўлиши керак, — уюшма жонкуяри Исроилжон Султонов гап бошлади. — Соғлиқ гарови — спорт диққат марказимизда турибди. «Энг фаол касаба уюшма вакили» танловида 20 нафар аъзоларимиз қатнашиб вилоятда фахрли ўринни олишди. «Ҳамшира-2006» кўрик-танловида Холидахон Тоштемирова, Азизахон Саидқуловалар вилоят босқичида таҳсинга сазовор бўлишди. Бобомиз Абу Али ибн Синонинг 1025 йиллигига атаб йиғилиш ва спорт беллашуви ўтказдик.

Спорт-соғломлаштириш учун ажратилган 1 миллион 20 минг сўм ўринли сарфланди. Шундан 400 минг сўмига спорт анжомлари олинди. Ходимларнинг спорт билан мунтазам шуғулланиш имкони яратилди. Қилган иш, юритган ҳужжатларимиз Ўзбекистон касаба уюшмаси Федерацияси баланс комиссияси ҳамда вилоят Соғлиқни сақлаш касаба уюшмаси томонидан текширилганда «яхши» деб топилди. Хуллас, давр талабига монанд иш олиб боришимизда қўмитамиз раиси ва Фарғона вилояти Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма кенгаши Қува туман вакили сифатида Матлубахон бош-қош бўлаяпти.

— Матлубахоннинг бир йиллик иш фаолиятини «яхши» деб ҳисоблаймиз, — сўз олди кекса ходим Қўшоқҳожи Мусулмонқулов. — Бундан буён ишни шу тарзда давом эттириш тарафдоримиз.

— Ишонч учун раҳмат, — қарсаклардан Матлубахоннинг кўнгли тоғдай кўтарилди. — Одамлар соғлиғини сақлаш умрим мазмунидир. Уюшмага раҳбарлик одамларга янада кўпроқ яхшилик қилиш имконини бераяпти. Қилган ҳар бир ишим ҳаётим мазмуни.

Йиғилганлар тарқалар экан навбатчи ҳамшира Матлубахонга юзланди:

— Опа, сизни новча одам сўраяпти. Машинасида катта ити бор.

— Хўжайиним. Кеч қолганимга хавотирланиб келгандир. Ит эса қўриқчим. Кечаси шифохонада навбатчилик қилсам, бирга туради, — у кулиб эшик томон юрди.

Ташқарида умр йўлдоши, бир вақтлар кўчада гул тутган уятчан йигит, ҳозир олий тоифали математика ўқитувчиси Шуҳратжон Солиев жилмайиб турарди.

Нўмон МЎЙДИНОВ

2006 йил — Ҳомийлар ва шифокорлар йили

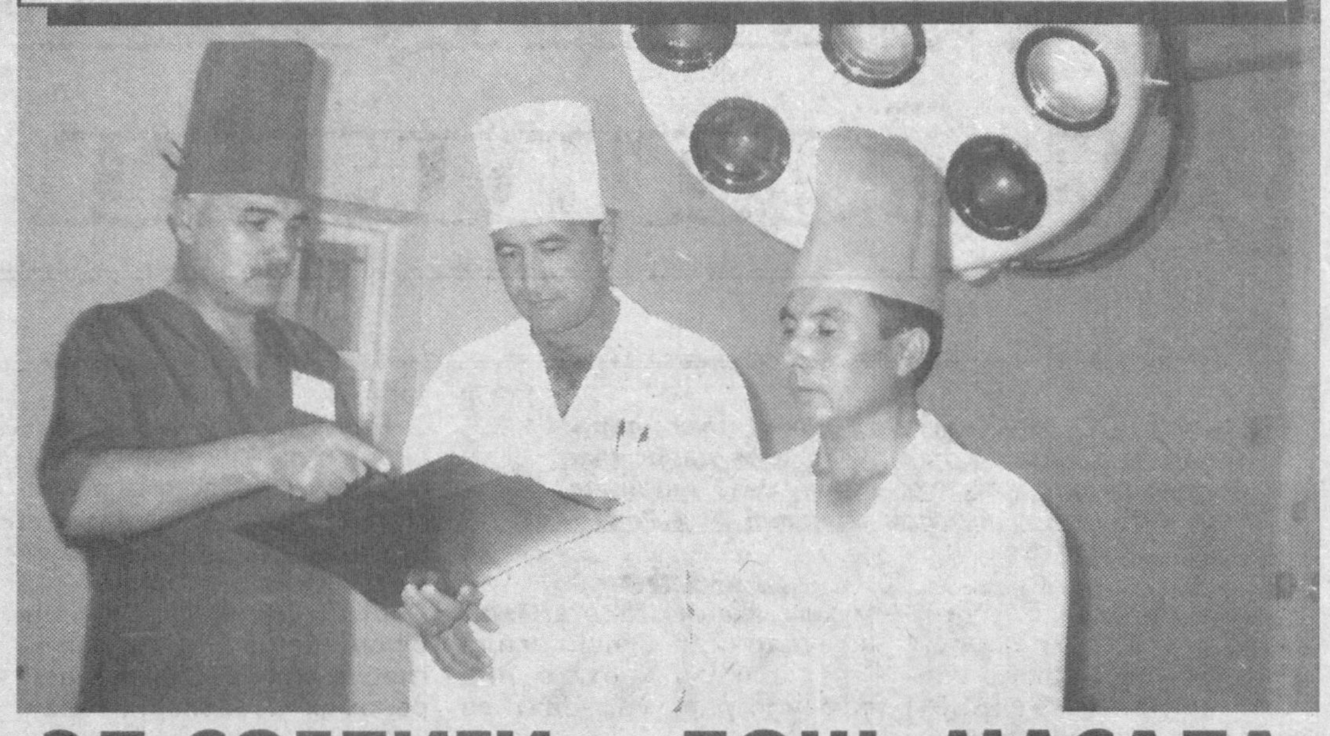

ЭЛ СОҒЛИҒИ — БОШ МАСАЛА

Маълумки, юртимизда соғлиқни сақлаш соҳасида кенг кўламли ислоҳотлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, Қашқадарё вилояти Муборак туман марказий шифохонасининг тез тиббий ёрдам бўлимида ҳам тиббий хизматни юқори савияга кўтариш, эл соғлигини мустаҳкамлаш йўлида бир қатор ижобий ишлар қилинмоқда.

Ҳозирги вақтда энг шарафли ва шу билан бирга масъулиятли касб соҳиблари хизматидан ҳудудда истиқомат қилаётган барча аҳоли баҳраманд.

Суратларда: (чапдан) бўлим бошлиғи Мўмин Равшанов, шифокорлар Абдураҳмон Очилов ҳамда Муфтилла Расуловлар билан рентген натижаларини кўрмоқда; ҳамшира Муаттар Ҳайитова.

А.ХУДОЁРОВ
олган суратлар

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Чирчиқ саноат - иқтисодиёт касб - ҳунар коллежи 2006-2007-ўқув йили учун 9-синф битирувчиларини қуйидаги мутахассисликлар бўйича ўқишга ТАКЛИФ ЭТАДИ:

№	Мутахассисликлар номи	Касблар
1	Электр тармоқлари ва электр жиҳозларини ишлатиш (ўзбек ва рус тилларида)	Электр станциялар ва подстанциялар электр жиҳозларига хизмат кўрсатиш электрмонтёри. Тезкор гуруҳ электрмонтёри. Тақсимловчи тармоқларни ишлатиш электрмонтёри
2	Саноат корхоналари ва иншоотлари электр жиҳозлари, электр тармоқларини ўрганиш, ишлатиш ва хизмат кўрсатиш (ўзбек тилида)	Ёритиш тармоқлари бўйича электрмонтажчи. Кучланиш тармоқлари ва электр жиҳозлари бўйича электрмонтажчи. Саноат корхоналари ва иншоотлари электр жиҳозларига хизмат кўрсатиш ва ишлатиш бўйича электромеханик
3	Назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика (рус тилида)	Автоматика воситалари ва назорат-ўлчов асбобларини йиғувчи. автоматика воситалари ва назорат-ўлчов асбобларини таъмирловчи чилангар.
4	Механика йиғиш ишлари (ўзбек тилида)	Механика йиғиш ишлари чилангари. Асбобсоз-чилангар. Кесиш асбоблари чархловчиси.
5	Кимёвий технология ва ишлаб чиқариш (ўзбек тилида)	Кимёвий ишлаб чиқариш технологи. Кимёвий таҳлил лаборанти. Лаборант-эколог.
6	Молия (ўзбек тилида)	Корхоналар бўйича молиячи Молиячи-иқтисодчи
7	Бухгалтерия ҳисоби (ўзбек ва рус тилларида)	Бухгалтер-аудитор Бухгалтер-иқтисодчи
8	Электрон ҳисоблаш машиналари ва компьютер тармоқларини ишлатиш (ўзбек ва рус тилларида)	ЭҲМ оператори Компьютер тармоқлари бўйича мутахассис

Қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилади:

1. 9-синфни битирганлик ҳақида шаҳодатнома;
2. Халқ таълими бўлими ташҳис марказининг тавсияномаси;
3. 0-86-У шаклида тиббий маълумотнома;
4. Турар жойдан маълумотнома;
5. 3х4 ҳажмдаги 6 дона фотосурат;
6. Туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт нусхаси.

Манзилимиз:
Чирчиқ шаҳри Охунбобоев кўчаси, 2 уй.
Мурожаат учун телефонлар: 5-07-14, 6-27-24.

Хотира уйғонса гўзалдир

ШУКУР АКАНИНГ ОДАМОХУНЛИГИ

Буюк санъаткор Шукур Бурхонов билан кўп мулоқотда бўлганман. Бу инсон жуда меҳмондўст эди. Уйларига ҳатто чет элдан ҳам санъаткорлар ташриф буюришарди. Садаф кўчасидаги бу гўша жуда файзли бўлиб, устознинг турли мевали дарахт экилган ҳовлида дарахтларга ишлов бериб юрганлари устидан кўп бор чиққанман. Дастурхонларида доимо хурмо, олма, анор ёки нашвати бўларди. Болгариялик режиссёр ва драматург Стефан Дмитров бу манзарадан нақадар ҳайратга тушгани ҳамон кўз ўнгимда.

Шукур Бурхоновнинг 60 йиллиги ҳозирги Миллий академик драма театрида катта тантана билан ўтди. Эртаси куни уйларида ёзиладиган дастурхонга мен ҳам лутфан таклиф этилдим. Лекин ўша 5 октябр куни қаттиқ шамол туриб, унинг зўридан дарахтлар синиб, чироқлар ўчиб қолди. Боз устига ўғлимнинг туғилган куни туфайли уйимизга меҳмонлар келишганди. Бир сўз билан айтганда, юбилейга бора олмадим. Эртаси куни тушдан сўнг қўнғироқ бўлди, гўшакни олсам, Шукур аканинг ўзлари. Ҳолаҳвол сўрашгач, кечада кўринмадингиз, деб қолдилар. Ноқулай аҳволга тушиб, бор гапни айтиб, бизнинг уйга ҳам меҳмонлар келиб қолишувди, минг бор узр, дедим. Уларни бизникига олиб келиш керак эди, дея ўксингандек бўлдилар. Буюк инсоннинг бу одамохунлигини то ҳануз эслайман.

Раҳимжон ОРИПОВ

Ҳажвия

«АЙБДОР» СИМЁҒОЧ

Навбатдаги юмалоқ хатни ниҳоялаган Ғийбатилло Ғурбатуллаевич ёнидан «Астра» тамакисини чиқарди ва сарғайиб кетган тишларини кўрсатиб, мамнун жилмайди.

Тамаки тутунидек хиралашган шуурида нималардир ғимирлади. Ўтган умри давомида шу чўлтоқ қаламию, чаён нишидек ғазаби билан не-не софдил одамлар қалбини яраламади. Уларнинг тагига сув қуйиб, мазза қилиб томоша қилди. Ўзи ниш урган одамларнинг қийналиб, асаблари дош бера олмай тўлғонишидан, ғам-андуҳда оҳ уришидан пинҳона қувонди.

Хаёлини кўча эшикнинг ғижирлаши бузди. Остонада қўшни қишлоқлик, болаликдан қадрдон Ҳасадулло юзлари заҳилгина ўсмир билан турарди. Улар қучоқлашиб кўришишди. Бир пиёла чой устида Ҳасадулло мақсадга ўтди ва ёнидаги ўсмирни «кенжа ўғлим» дея таништириб, шогирдликка олиб келганлигини айтди.

Ғийбатилло ўргимчак тўридек ажин тушган юзини бужмайтирганча ўсмирга ўйчан тикилди ва синаб кўриш шарти билан шогирдликка олишга рози бўлди. Ҳасадуллони кузатиб қўйгач, устоз шогирди қўлига қоғоз-қалам бердида, биринчи синов сифатида кўча чорраҳасида узоқ йиллардан буён турган симёғоч ва светофор ҳақида салбий бирон нарса ёзиб келишни топширди. Шогирд бола биринчи топшириқни бажаришга йўл олди. Хиёл ўтмай, ҳеч нарса ёзмасдан бўшашиб қайтиб келди. Устознинг жаҳли чиқди. Лекин шогирд боланинг қаламини синдирмаслик мақсадида дилидагини тилига чиқармади. Ўзи ишга тушиб, шитоб билан ёзишга киришди:

«Тегишли идораларга шуни маълум қиламанки, қишлоғимизга кираверишда, йўлнинг қоқ ўртасида катта ва беўхшов, бунинг устига Сибир томонлардан келтирилган симёғоч ўрнатилган. Унинг ҳақиқий башараси ва ички дунёсини юзига суртилган қора ёғ яшириб туради. Ёзнинг жазирама иссиғида ёғ эриб, ўзидан қўланса ҳид чиқаради ва одамлар бурнини жийириб ўтишга мажбур бўлмоқда.

Мазкур симёғоч турли томонлардан келган симлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатган. Айниқса, пастроқдаги тортилган иккита кичикроқ симлар шубҳали. Улардан аллақандай ғувиллаган сирли овозлар эшитилиб туради. Айримларнинг айтишича, ушбу симлар орқали симёғоч чет эл махфий хизматлари билан боғланган эмиш.

Симёғоч ўз жойига ғоятда мустаҳкам ўрнашиб олган, уни тўрт томондан суянчиқлари тираб туради. Калтабақайдан келган ушбу тўрт суянчиқ, таъбир жоиз бўлса, тўртала югурдакнинг нима ишлар билан шуғулланиши маълум эмас.

Симёғочнинг пастки қисмида аллақандай сирли ёзувлар бўлиб, қисқартирилган сўзлар билан махфий хизматларнинг белгилари битилганга ўхшайди.

Энг ёмони, симёғоч ёнидаги чорраҳага ўрнатилган светофорга симлар тортилган бўлиб, симёғочга қараб тинимсиз кўз қисиб туради. Натижада қишлоқ ёшлари ўртасида шарм-ҳаё кўтарилиб бормоқда.

Ушбу симёғоч остида алламаҳалгача ёшлар, сўнгра тонг отгунча маҳалламизнинг катта-кичик олапарлари базми-жамшид қилишади.

Айрим миш-мишларга қараганда, тунлари жинлар ҳам шу ердан қўним топишармиш. Шунинг учунми, қишлоғимиз момолари баъзан унинг остига чироқ ёқишади. Ўзлари эса шу ерга юмалашиб, турли расм-русумларни бажаришиб, ёшлар онгини заҳарлашмоқда.

Умуман бундай ноўрин ишларга имон-эътиқодли инсон сифатида чидай олмай, ушбу маълумотларни сизларга етказиб қўйишни ўз бурчим деб билдим.

Салом билан Ғийбатилло»

Ғийбатилло Ғурбатуллаевич ушбу номасини шогирд болага виқор билан ўқиб берди ва:

— Ёзиш дегани мана бундай бўлади, ҳе ўқимаган, — дея сўйлоқ тишларини кўрсатиб қаҳ-қаҳ уриб кулиб юборди.

Шогирд бола кўчага чиқиб кетганича, қайтиб қорасини кўрсатмади.

Абдувоҳид ҚОДИРОВ,
Бувайда туман Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма кенгаши раиси

Зангиота туман А.Икромов номли 45-мактабдан Юсупова Феруза Рустамжоновна номига 1994 йил 22 июн куни берилган № А-449968 рақамли шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент вилояти Янгийўл туманидаги 25-ўрта мактабдан 1993 йилда Акбарова Шоҳида Абдуқаҳҳоровна номига берилган АУ № 279447 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ishonch

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият 153-52-78;
Хатлар бўлими 153-85-43;
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими 153-87-63

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Бизнинг манзил:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - А.Ҳақбердиев
Мусаҳҳиҳ - А.Ёрбеков
Навбатчи - А.Юнусов

Саҳифаловчи-дизайнер: З.Бакиров ва Ю.Михайловский

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2.
Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

Тиражи: 7540 E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru Буюртма Г— 916

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 20.30